

ШЛЯХИ УДОСКОНАЛЕННЯ МЕХАНІЗМУ ВИКОНАННЯ СУДОВИХ РІШЕНЬ В АДМІНІСТРАТИВНИХ СПРАВАХ

Гриневич А.Г.,

*старший викладач кафедри управління, адміністративно права
і процесу та адміністративної діяльності*

Національного університету державної податкової служби України

Яковенко Т.М.

студентка 2-го курсу

Національного університету державної податкової служби України

Виконання рішення адміністративного суду – завершальна стадія адміністративного судочинства, де головним виступає рішення, яке набрало законної сили. Обов'язковість судових рішень не безпідставно проголошується найважливішою засадою судочинства, а на необхідності їх реального виконання акцентується у багатьох наукових дослідженнях. Правосуддя в адміністративних справах не може вважатися ефективним, якщо судові рішення не виконуватимуться. Судове рішення, яким закінчується розгляд справи в адміністративному суді, ухвалюється іменем України. Обов'язковість його виконання є одним з основних принципів адміністративного судочинства. Саме тому, недостатньо просто задекларувати принцип обов'язковості судових рішень адміністративних судів, нагальною є необхідність передбачити надійний механізм, який би гарантував їх неухильне виконання. У зв'язку з цим, виникає необхідність ґрунтовного дослідження механізму виконання судових рішень в адміністративних справах, закріпленого в Кодексі адміністративного судочинства України (далі – КАСУ) та в інших нормативно – правових актах.

Нажаль, не зважаючи на усю прогресивність більшості норм КАСУ, регулювання ним питань, пов'язаних з виконанням рішень в адміністративних справах, слід визнати недосконалим, таким, що не відповідає реаліям сьогодення та поставленим завданням. Основний недолік – перекладання обов'язку забезпечення виконання судових рішень на органи виконавчої влади (зокрема, на виконавчу службу), які найбільш часто виступають у ролі відповідача при вирішенні публічно – правових спорів. Як засвідчує практика, державна виконавча служба не завжди здатна забезпечити належне примусове виконання рішень адміністративних судів у визначені терміни. Особливо гостро ця проблема проявляється у випадках постановлення рішення суду не на користь посадових осіб державної влади та державних службовців. Звісно, такий стан речей значно знижує авторитетність адміністративних судів у суспільстві і перетворює їх на неіснуючий інститут. У зв'язку з цим, на нашу думку, з метою розв'язання

зазначеної проблеми при адміністративних судах доцільно запровадити службу судових виконавців в адміністративних справах. Дана служба повинна бути організаційно відокремлена від виконавчої влади і фінансуватися в межах коштів, що виділяються в межах фінансування апарату конкретного суду. Слід зазначити, що такий підхід є цілком реальним, а подібні служби успішно функціонують при адміністративних судах в зарубіжних країнах (зокрема, у Франції) [1, 100]

З метою підвищення рівня виконання судових рішень доцільно надати суду право накладати штрафи на осіб, винних у невиконанні або неналежному виконанні судових рішень. При цьому потрібно зазначити, що такий досвід також досить позитивно зарекомендував себе у багатьох зарубіжних країнах, наприклад, у Франції та Німеччині [2, 46; 3, 253].

У вітчизняній науковій літературі також неодноразово наголошувалось на необхідності надання суду повноважень з накладання грошових стягнень на осіб, винних у неналежному виконанні рішень. Так, наприклад, одна група вчених наполягала на персоніфікації адміністративних стягнень, інша – на необхідності стягнення штрафів із суб'єкта владних повноважень шляхом списання коштів з рахунку за розпорядженням суду [1, 101]. Наприклад, згідно до листа Міністерства юстиції України від 12.08.2003 року № Ю-345-27 стягнення коштів Міністерства фінансів України на користь судів будуть виконуватись Головним управлінням Державного казначейства України за рахунок і в межах бюджетних асигнувань, передбачених на поточний рік. Згідно ЗУ “Про Державний бюджет України на 2013 рік” від 29.12.2013 року та ЗУ “Про Державний бюджет України на 2014 рік” від 01.03.2014 року даних асигнувань не було передбачено.

І перший і другий підхід має як позитивні, так і негативні сторони. В КАСУ необхідно закріпити компромісний варіант: адміністративний суд на власний розсуд вирішує питання про накладання стягнення або на публічні органи або на їх посадових і службових осіб, залежно від конкретних обставин справи. Разом з тим, механізм такого стягнення має бути наступний: орган або посадова особа, на яку покладено виконання судового рішення, сплачує штраф за кожен день прострочення його виконання, що виплачується на користь позивача і до державного бюджету. Розмір штрафу визначається у кожному конкретному випадку суддею при постановленні рішення і залежить від характеру зобов'язання за таким рішенням.

Ще однією гарантією виконання органами публічної влади рішень адміністративних судів могла б стати практика обнародування таких рішень у місцевих засобах масової інформації, що не лише забезпечить гласність функціонування адміністративних судів, підвищить їх статус у суспільстві, але й матиме суттєвий превентивний

вплив на діяльність суб'єктів публічної влади. Більше того, засоби масової інформації, відображаючи хід виконання рішення адміністративного суду і висвітлюючи невиконання чи неналежне його виконання, прискорять втілення даного рішення у життя.

Таким чином, виконання судових рішень адміністративних судів є однією з найменш розроблених тем як теорії адміністративної юстиції, так і в законодавчих пропозиціях. Проблеми виконання судових рішень в адміністративних справах потребують детального аналізу, а варіанти їх реалізації до суб'єктів публічної влади в залежності від суті питань диференційованого підходу щодо застосувань адміністративної відповідальності.

Література:

1. Николаева Л.А., Соловьева А.К. Административная юстиция и административное судопроизводство. Зарубежный опыт и российские традиции / Николаева Л.А., Соловьева А.К. - Спб., 2004 - 350 с.
2. Стариков Ю.Н. Административная юстиция. Теория, история, перспективы / Стариков Ю.Н. - М.: Издательство НОРМА, 2001 - 420 с.
3. Адміністративна юстиція: європейський досвід і пропозиції для України / [упоряд. І.Б.Коліушко, Р.Б.Куйбіда]. - К.: Факт, 2003 - 469 с.

Науковий керівник: доцент кафедри управління, адміністративного права і процесу та адміністративної діяльності Національного університету державної податкової служби України, к.ю.н. Біла Вікторія Русланівна.